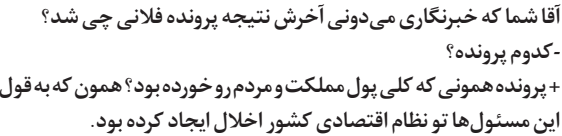

پرونده‌های مفاسد اقتصادی در اتاق شیشه‌ای

بخشی از وضعیت نابسامان اقتصادی فعلی را سبب شدند و تشدید کننده ناآرامی‌های اقتصادی و سیاست‌گذاران اقتصادی کشور بودند. مدت‌ها بود حتی ما رسانه‌ای‌ها هم لایه‌لای کلاف طولانی رسیدگی به این پرونده‌ها سرگردم می‌شدیم و مشخص نمی‌شد آخر و عاقبت پرونده فلان مفسد اقتصادی چه شد و به کجا رسید، شبنم نعمت‌زاده و لشگری نیز از پرونده‌های مربوط به بانک سرمایه، به کجا رسید، اسک‌نام و اخلاقی‌نظام از پی کشور ... به کجا رسید و حکم‌های متهمان و مجرمان چه شد. اما بالاخره در راستاستی برخورد با مفسدات اقتصادی، در راستای برگزاری دادگاه‌ها و احقاق

این یک دیالوگ فعلا خیالی اما با پایه واقعیت است که مدت‌ها انتظارش را می‌کشیدیم. مدت‌ها بود که هم مارسانه‌ها و هم مردم پیگیر نتیجه رسیدگی به پرونده‌های مفاسد و مجرمان اقتصادی بودیم، پیگیر پرونده آنهایی که در بلبشوی اقتصادی کشور از آب گل‌آلود ماهی گرفتند و

در انتظار گام‌های بعدی

بعد از برگزاری دادگاه‌های رسیدگی به جرائم اقتصادی، بعد از رسیدگی به پرونده‌های متعدد جرائم اقتصادی، بعد از برخورد نسبی با دانه‌درشت‌ها و بعد از برخورد با سلطان فلان و بهمان، انتظار این بود که شفافیت و حرکت در مسیر عدالت و برخورد با متخلفان سرعت بیشتری بگیرد. در انفسای همین مطالبات و علی‌رغم انتقاد به برخی رویه‌ها و در راستای تغییرات ساختاری روز گذشته مجتبی قضاوی رسیدگی به مفاسد اقتصادی افتتاح شد و قاضی مسعودی مقام رئیس این مجتمع در جریان این افتتاح تشریح اقدامات آتی گفت: «دوشعبه تجدیدنظر، سه شعبه بدوی و یک شعبه دادگاه انقلاب در این مجتمع مستقر شده است. تجمع فرآیند رسیدگی به پرونده‌های مفاسد اقتصادی در یک مجتمع به کاهش اطلاع‌اندازی کمک می‌کند. رسیدگی به این پرونده‌ها از تحقیقات اولیه دادسرا تا مرحله دادرسی و صدور حکم در این مجتمع قضایی انجام می‌شود. اسامی ممنوع معامله‌ها، بدهکاران بانکی و قضای احکام صادره در دسترس عموم قرار می‌گیرد. آدرس سامانه شفافیت مجتمع ویژه رسیدگی به جرائم اقتصادی به نشانی الکترونیکی <http://eghtesadai.ead.ir> است.» مضاف بر این ماجرا، سیدابراهیم رئیس‌ی رئیس قوه قضائیه نیز روز گذشته در جلسه شورای عالی مسئولان قضایی با اشاره به آغاز به کار مجتمع مبارزه با مفاسد اقتصادی گفت: «در این سال‌ها مبارزه با مفاسد بوده اما در این کار باید چند نکته را در نظر گرفت. اول اینکه تمرکز در بخش‌ها و فرآیند دادرسی در دادگاه‌ها تجدیدنظر و خاص که با آن خاص رسیدگی می‌کنند. این مجتمع با عین‌ی شوق فرآیندها تسهیل‌ی خواهد. همچنین ضرورت داشت ضمن دادرسی و کیفری، را تخصصی انجام‌شود و به‌طور در دادگستری‌ها کارهای تخصصی وجود داشته باشد. به‌طوریکه اکنون در بخش مبارزه با مفاسد اقتصادی کارشناسان بانکی، پولی، مالیات، بیمه، واردات و صادرات و قراردادهای کارشناسانی داریم که در افتراق‌آ می‌توانند به قضات کمک کنند. همچنین شفافیت یک مطالبه است و باید علاوه بر اینکه به پرونده مفسدان رسیدگی می‌شود، از فرآیند تولید فساد هم پیشگیری کرد؛ چرا که این زبینه کشور نیست. باید کاری کنیم که مفسدین فساد افزایش یابد و منافع حاصل از آن کم شود. همچنین هزینه‌های فرایض باید بیشتر شود و از سوی دیگر مجازات بازدارنده شود تا صرف‌نکرد افراد به

پیرو همین ماجرا و راندازی سامانه شفافیت مجتمعه ویژه رسیدگی به جرائم اقتصادی و اثرگذاری این اقدامات در مسیر نیل به شفافیت و برخورد با مجرمان اقتصادی ابتدا با مرتضی شهبازی، رئیس اتحادیه سراسری کانون‌های وکلای دادگستری (اسکودا) به گفت‌وگو پرداختیم و این حقوقدان با مثبت خواندن این اقدام در مسیر شفافیت گفت: «چنین اقداماتی در مسیر نیل به شفافیت حتما موثر است. معتمد یکی از مشکلات جدی کشور ما به‌طور کلی این است که ما خیلی‌ها را در رودربایستی هستیم و در کردستی از مسائلی نظیر حرم شخصی و خصوصی نداریم. جاهایی حرم خصوصی را خیلی واضح نقض می‌کنیم. ولی آنجایی که مردم در آن نفع هستند، مثل همین ماجراهایی اقتصادی که باید شفافیت در روند رسیدگی به مفاسد وجود داشته باشد، تیقیه می‌کنیم و پنهان‌سازی صورت می‌گیرد. این سامانه اگر واقعاً درست عمل کند و تشریفات نباشد حتماً موثر واقع می‌شود. مضاف بر این هم ایجاد سامانه به تنهایی کافی نیست و باید در جهت آن هدف اصلی به کار گرفته شود و واقعی عمل کند جنبه بازآراندگی جدی خواهد داشت در غیر این صورت خبر با چنین اقداماتی مردم نیز آگاه می‌شوند که با چه کسانی مرودات مالی و اقتصادی داشته باشند و از سابقه افراد مطلع خواهند شد.»

توسط مردم و رسانه‌ها

شبه‌زنی‌ها در پاسخ به این سوال که آیا نمونه مشابهی نظیر این سامانه در سایر کشورها و نظامات حقوقی هم وجود دارد یا خیر گفت: «تا جایی که اطلاع دارم کشورهای دیگر سامانه‌هایی برای اعلام فساد دارند که آن هم خیلی مهم است. به رسانه‌ها اجازه می‌دهند فساد را منتشر کنند و بدون اینکه متهم باشد از تعقیب داشته باشند، اطلاع دهند. این هم خیلی مهم است که ما اگر سامانه داشته‌ایم این زمینه‌آزاد بگذاریم که بتوانند مسائل مربوط به فساد را پیگیری کنند بدون اینکه تحت تعقیب قرار بگیرند، گام‌موت‌ری برداشته‌ایم و می‌تواند گام بعدی دستگاه قضایی ایجاد چنین سامانه‌ای باشد. جازکنشی و سوت‌زنی در حوزه فساد در بسیاری از کشورها وجود دارد و کسانی که این کار را می‌کنند حتی اگر خودشان درگیر آن فرآیند فساد نباشند هم همین یک بزرگ فساد را اعلام می‌کنند. من شنیدم تخفیفاتی می‌شوند و به آنها کمک هم می‌شود.

اینها نکات مهمی است و من
تأکیدی کنم بر نقش رسانه‌های
آزاد که از همه این سامانه‌ها و این
قبیل کارها مهم‌تر است.»

ز مجرمان بالا می رود

این حقوقدان در تشریح هزینه‌زایی این اقدام دستگاه قضایای منابع ثروت و قدرت در راستای حمایت از مجرمان اقتصادی گفت: «غیر از بحث شفاف‌سازی احکام قضایی، اسامی افراد دزدکار بانکی و ممنوع معامله هم منتشر می‌شود. این مساله باز خود یک گام مهم برای شناسایی و جلوگیری از فساد است به این معنا که به‌هر حال دستگاه‌های نظارتی و عموم مردم مناسبات سیاسی، اقتصادی، رانت‌های اسامی می‌کنند. یعنی هزینه‌فوق‌العاده‌ای را پشت‌پرده این کارها می‌پردازند و حمایت از افرادی که متعرض به حمایت از دزدکار کلان اقتصادی و حمایت از افرادی که متعرض به بیت‌المال شده‌اند را برای مراجع نزدیک به قدرت و ثروت سنگین‌تر می‌کند و آن را بالاتر می‌برد.»

جبران می کند

این وکیل دادگستری در ادامه به نقش مهم انتشار آراء و احکام قضایی در سامانه شفافیت در تدوین منابع قضایی اشاره کرد و گفت: «نکنه مهم دیگری که اینجا اتفاق می افتد و به نظر من می توان آن را انقلابی در تدوین منابع قضایی دانست، این است که بهمانطور که شما مستحضرید منابع قضایی ما مشخص است، مهمترین آن قانون است و در کنار قانون ما عرف را بعضا داریم و ضایف بر آن یک منبع دیگر به نام رویه قضایی داریم. رویه قضایی ما امروز در سیستم حقوقی و قضایی ما مهجور مانده، خیلی مورد عنایت نبوده و اتفاقا ما شاید بعضا با عدم انجام و تشتت و ناهماهنگی رویه قضایی روبه رو بودیم به خصوص در مسائل کیفری. امروز ما در باب مفاد اقتصادی که مسائل جدیدی میسر ازای قوی و قبلی در این خصوص نداریم. اتفاقی که امروز افتاده این است که ما یک منبع مهم بعنوان رویه قضایی در سیستم قضایی ما که نه پنهانیده می کنیم، هم بارور هم مستحکم و به آن بها می دهیم و آن وقت هم قضات ما هم، وکلای ما هم، اساتید دانشگاه، حقوقدان ها، دانشجویان و... به یک مرجع معتبر و حیووت کامل توجه و تامل است و خلا بسیاری از موارد قانونی را به بحث جبران خواهد کرد، چون قانون به طور کامل همه جا پاسخگو نیست و این رویه قضایی در تکمیل قانون خیلی موثر خواهد بود.»

روزانت می بخشد

ی‌ن سوال که آیا این اقدام نمونه‌ی مشابهی در سایر کشورها و نظامات حقوقی دارد یا خیر و اگر هست چه سازوکاری دارد، گفت: «در مقایسه با کشورهای دیگر می‌خواهم بگویم که در برخی

در معرض قضاوت عموم قرار داد

در ادامه رسول کوهپایه‌زاده، حقوقدان و وکیل پایه یک دادگستری هم در راستای آسیب‌شناسی اقدام اخیر قوه قضائیه در ارتباط با انتشار اسامی مجرمان و محکومان قضایی و شرح آرای آنها در کنار انتشار اسامی ممنوع معامله‌ها و بدهکاران بانکی به «هیئت‌های تحقیقات» گفت: «در ارتباط با اقدامی که روز گذشته اتفاق افتاد می‌توانیم بگوییم مؤثرترین گام در راه مبارزه با فساد است. به این معنا که اساساً فساد در تار و پود جامعه و پشت‌وان و محدودیت‌های دید عموم به وقوع می‌پیوندد و وقتی متوجه آن می‌شویم که مثل موربان پایه‌ها و ستون‌های سیستم را خورده‌است و بعضاً نوسداوری بعد از مرگ سهراب خواهد بود. اما بحث شفاف‌سازی یکی از مهم‌ترین مسائل مبارزه با فساد است. در اتفاقی که افتاده بعد شفاف‌سازی را در سیستم قضایی و روند رسیدگی دادگاه‌ها، یعنی انشای رای و مواجهه قوه قضائیه با مبارزه با فساد می‌بینیم. حق و تیرترین شفاف، روشن و منصفانه در دید قاضی و بدو قضاوت عموم قرار گرفته که مرجع رسمی دادگاه است. و مسئول رسمی و ذی صلاح برای فساد است حالا می‌خواهد عملکرد خود را به نوعی در معرض دید افکار عمومی قرار دهد. مستحضریه که یکی از علل تأکید قانونگذار بر برگزاری علنی دادگاه‌ها که به‌عنوان یکی از اصول اساسی در قانون اساسی ذکر شده همین است که در واقع عملکرد قاضی و مرجع قضایی تحت نظارت و قضاوت قرار بگیرد. این محسناتی دارد از جمله اینکه نهاد قانونی قاضی را از خروج از چارچوب‌های قانونی و انجام سب و اشتباهات آزاد می‌دارد و خروج را در عین حال کار می‌شود و اشتباه و خطای رخ داد سیستم نظارتی بهتر آن را متوجه می‌گردد و می‌تواند درصدد اصلاح و رفع اشکال برآید.»

کوهیایه زاده در ادامه با اشاره به فواید این انتشار آ

متخصصان این حوزه خاطرنشان کرد: «نکته دیگری که اینجا وجود دارد این است که وقتی این آرا منتشر می‌شود در واقع اهل فن، کارشناسان، جامعه‌شناسان، روانشناسان، اقتصاددانان و حتی سبایوسان آن بسترهای جرم‌خیز و فسادزای می‌توانند رصد کارشناسی و اسپیشنالیسم کنند. یعنی یکی از عملکردهای دستگاه قضای پیشگیری از وقوع جرم که مهم‌ترین عامل پیشگیری از وقوع جرم آگاهی از علل وقوع جرم است و وقتی شمارای را در دسترس قرار می‌دهید و اهل فن و متخصصان را مطلع می‌کنند مشخص می‌شود که چه سلسله‌اقداماتی دست به دست هم می‌آیند تا یک فردی بتواند مرتکب یک فساد بزرگ اقتصادی شود و آن وقت می‌توانند راهکارهای مختلف تقنینی، اجرایی و نظارتی بدهند که جلوی بروز و تکرار این جرائم گرفته شود و این است این حیث مهم‌هاز مساله خیلی مهم خواهد بود».

رئیس دادگاه

[illegible][illegible][illegible]